

Versie: definitief	Aan stembureaus van de waterschappen
Datum 29 november 2008	Kopie aan Jacob Gunter
Onderwerp Verslag van werkzaamheden	Van Simon Bouwman

Op grond van artikel 2.5, 2^e lid van het Waterschapsbesluit heeft u een aantal personen aangewezen die gedurende de stemopneming aanwezig zijn om de voorziening briefstemmen te bedienen, om handelingen te verrichten aan de voorziening en om te controleren of de voorziening briefstemmen functioneert.

In deze notitie wordt aangegeven hoe de aangewezen personen hebben gehandeld.

Het bedienen en het verrichten van handelingen aan de voorziening betreft de geautomatiseerde onderdelen van de voorziening bij Service Point en de onderdelen in de portal. Deze werkzaamheden zijn verricht door IT-medewerkers van Service Point en de medewerkers van Het Waterschapshuis en SurfNet. Het logboek van Service Point is bijgevoegd. Het logboek van Het Waterschapshuis / SurfNet met betrekking tot de RIPOCS machines in de kluis is nog niet beschikbaar omdat de portal nog in bedrijf is. Alle handelingen worden nog bijgehouden totdat de RIPOCS machines ontmanteld zijn. Daarnaast zijn nog de technische logfiles van de verschillende servers beschikbaar en worden door Het Waterschapshuis voor de ontmanteling van de systemen in bewaring genomen.

Dagelijks heeft er een audit plaatsgevonden bij Service Point waarbij is gecontroleerd of de voorziening functioneert. De auditoren richtten zich met name op het proces van stemopneming. Daarbij is het volgende geconstateerd.

Het proces van stemopneming was goed ingericht. Zo werd bijvoorbeeld het Voorbeeldenboek gehanteerd door de medewerkers. Aan de eisen ten aanzien van compleetheid en vertrouwelijkheid is voldaan. De tijdigheid van de verwerking was vanaf de eerste intake van retourenveloppen een probleem. Dit probleem is gesignaleerd door de auditoren en is ook in diverse overleggen en e-mails gerapporteerd aan de projectleiding van Service Point. Analyses vonden verschillende malen per dag plaats aan de hand van de ontvangen voortgangsrapportages (per 2 of 4 uur) en dagrapportages. Geconstateerd werd dat de verwerking te langzaam ging en door het hele proces heen, moest telkens meer menskracht worden ingezet. Het opschalen van de productie verliep moeizaam. Door de auditoren zijn de statistieken van de opgeleverde k30 bestanden geanalyseerd. De K30 bestanden konden technisch goed worden verwerkt, zoals dagelijks bleek uit de rapportages van de RIES Portal.

Direct na de aanvang van de verkiezingsperiode is gecontroleerd of de overdracht van k30's naar Ries goed verliep. Hiervoor zijn van alle 26 waterschappen 10 test-stembiljetten met een blanco stem uitgebracht, verwerkt en geüpload.

Deze stembiljetten zijn goed verwerkt en ook de upload was succesvol. Dit is te zien in de tally rapportage van alle waterschappen; bij alle waterschappen zijn 10 TEST stembiljetten gerapporteerd.

De eerst daarop volgende upload van K30 bestanden op 14 november mislukte in eerste instantie door een bedieningsfout bij Service Point, om onduidelijke redenen was het batch-nummer teruggezet. Na herstel van de gegevens bij Service Point zijn de K30 bestanden daarna alsnog correct geupload.

Tijdens de verkiezingen is bijna dagelijks (12 keer) een componenten test uitgevoerd met behulp van een zgn kalibratieset. Het doel van deze test was om in een oogopslag te zien wat de kwaliteit is van de geregistreerde stemmen. De set bestond uit 120 stembiljetten van een fictief waterschap, Hollands Water. De set, met uitzondering van een keer, is zonder fouten verwerkt. Op de tweede dag is door de expertgroep een incorrecte beoordeling gegeven voor een stembiljet waar NAW gegevens op stond. Naar aanleiding hiervan is dit nogmaals onder de aandacht gebracht bij de expertgroep. Hierna is dit niet meer voorgekomen.

Tijdens de stemopneming zijn enkele maatregelen genomen teneinde de performance te verbeteren rondom de helpdesk verwerkingen. Daarnaast is aan het einde van de periode een storing verholpen.

Op maandag 24 november meldden waterschapsmedewerkers dat de afhandeling in de Portal van de verwerking van Helpdesk mutaties extreem traag verliep. Uit analyse door beheerders van SURFnet bleek dat de centrale processor van de Portal bovenmatig belast was. Om te voorkomen dat de verwerking hierdoor een te grote vertraging opliep, zijn dinsdag 28 november direct een vijftal maatregelen gepland. Deze maatregelen zijn voorgelegd aan de projectleiding en na goed bevinden doorgevoerd.

Maatregel 1: dinsdag 28 november 18:40.

Op dinsdag 28 november is er een tweede dual-core processor geplaatst in de back-up machine van de Portal. Deze is na tests in productie genomen. De productie machine is daarna als back-up machine ingezet.

Maatregel 2.

Voor de back-up machine zijn quad-core processoren besteld. Gezien de lange levertijd zijn die uiteindelijk niet geïnstalleerd.

Maatregel 3.

De software op de Portal is aangepast. Gebleken was dat bij het zoeken van kiesgerechtigden op de portal vanwege de integriteit de kiezer na selectie nogmaals door de software gezocht werd in de database teneinde correct te blokkeren. De tweede zoekactie was ten behoeve van correcte functionaliteit niet noodzakelijk en is vereenvoudigd.

Maatregel 4.

Tussentijdse statistieken waren om de twee uur gescheduled, aangezien integriteitberekeningen 1,5 uur duurden en de feitelijke tellingen zich opstapelden, verstoorde dit de normale performance aanzienlijk. In eerste instantie is de productie van statistieken teruggebracht naar een frequentie van 12 uur. Later is het teruggebracht naar geplande verwerking 15 minuten na middernacht en incidenteel handmatig.

Maatregel 5.

De software op de Portal is aangepast. Doordat berekeningen bij zoekvragen dubbel werden uitgevoerd duurden ze 1,5 uur en vergden veel rekencapaciteit van de Portal. Daarop is besloten de berekeningen eenmalig te doen.

Maandag 17 november om 11:38 bleek dat het verwerken van geuploade K30 bestanden gestopt was. Op de Portal bleek dat bij bestandsoverdracht incidenteel de uitwisseling tussen Portal en RIPOCS verstoord te worden. Het opvragen van een auditrapport aan de RIPOCS machines bleek een goede ingreep om de uitwisseling van bestanden weer op gang te brengen. Aan Service Point is direct gevraagd iedere upload aan te kondigen om de voortgang te kunnen bewaken.

Met behulp van SURFnet zijn alle uploads daarna voorspoedig verwerkt.

Dit is daarna nog tweemaal donderdag 18 november 22:34 en zondag 21 november 20:50 voorgekomen. Het opvragen van een RIPOCS auditrapport verhielp ook toen het probleem.

Donderdag 27 november bleek dat de verwerking van de Helpdeskmutaties een niet eenvoudig te herstellen storing in de RIPOCS machines te veroorzaken. Na het accepteren van de helpdesk mutaties door helpdesk en board van waterschap moeten helpdesk mutatie bestanden worden verwerkt.

De verwerking levert geen resultaat op de portal en na een RIPOCS audit blijkt dat RIPOCS 1 is vastgelopen. Beschrijving van de storing donderdag:

- 2 Ripocs servers reageren niet meer op opdrachten
- Het afsluiten en accepteren van de helpdesk mutaties loopt niet door, dit is noodzakelijk voordat de definitieve tellingen gestart kunnen worden.

Ten behoeve de werkzaamheden diende de RIPOCS kluis open gemaakt te worden. Hiertoe waren de heer H. van Bohemen van Collis en een bewaker van Securitas aanwezig, naast een medewerker van Het Waterschapshuis. Door Collis is van de werkzaamheden van 27 november en 28 november een auditrapport opgesteld. Dit rapport is overhandigd aan Het Waterschapshuis.

De werkzaamheden beperken zich tot de herstart van de RIPOCS servers na het herconfigureren van het geheugen en het monitoren van de logfiles tijdens de verwerking. Met de gegevens van 1 waterschap zijn de helpdesk mutaties verwerkt door het systeem. Helaas bleef het probleem bestaan. Daarop is de kluis weer verzegeld. Daarna is gepoogd om op ontwikkelmachines een soortgelijke fout te forceren om de reparatie voor te kunnen bereiden. Helaas bleek de storing niet reproduceerbaar. Vrijdagochtend 26 november is besloten om onder toezicht van Collis en Securitas en Het Waterschapshuis de berekeningen op een externe ontwikkel machine te laten plaatsvinden met een exacte kopie van de productiesoftware en de sleutels gecontroleerd te importeren. Daarna is op een off-line manier de helpdeskverwerking uitgevoerd op een machine. De medewerkers van waterschappen werd verzocht de helpdesk af te sluiten en de gegevens werden verzameld om off-line verwerkt te worden. De verwerking op de Portal werd tijdelijk stopgezet. Gecontroleerd zijn de bestanden verwerkt. Nadat de gegevens op de Portal waren teruggeplaatst en de Portal in de juiste status was gebracht werd de portal weer in operationele status gezet waardoor de normale verwerking vervolgd werd. Toen dit gereed was, startte de Portal en werd aan de responsverwerker doorgegeven de laatste K30 aan te leveren. Na de verwerking van de K30 bestanden op de Portal startte Het Waterschapshuis stuk voor stuk de tellingen door de stembussen van de waterschappen te bevriezen. Gedurende het hele traject heeft SURFnet het gedrag van de servers gemonitord en is de verwerking op de SQL database software nog bijgestuurd om de finally (berekening voorlopige uitslag) uit te kunnen voeren.

Leiden, 29 november 2008